

مرکز آموزشی درمانی الزهراء (س)

پیشگیری و کنترل عفونت بیمارستانی

واحد کنترل عفونت

پاییز ۹۵

بهداشت دست ها

دست ها در انتقال عفونت بیمارستانی اهمیت زیادی دارند

باکتری کلونیزه پوست دست دو نوع فلور دائم و موقت است .

- فلور موقت در لایه سطحی پوست (اکولای وپسودومونا آئروژینوزا) که توانایی بیمارزایی زیادی دارد و با شستن دست با آب وصابون از بین می رود .
- فلور دائم پوست در لایه عمقی پوست (بطورعمده استافیلوکوک کواگولاز منفی ،گونه های کورینه باکتریوم وگونه های میکروکوک) که توانایی بیماری زای کمی دارند مگر اینکه باوسيله تهاجمی بداخل بدن فرو روندوبا شستن دست با آب وصابون وضدعفونی با محلول الکی فعالیت فلور دائم کم می شود ولی از بین نمی رود.

اندیکاسیون بهداشت دست ها

- درآوردن انگشتر - ساعت - ناخن مصنوعی-زیور آلات برای رعایت بهداشت دست
- شستن دست ها با آب و صابون در هنگام ورود و خروج ازبخش و آلودگی واضح باخون و ترشحات عفونی
- بعد از انجام تکنیک صحیح شستشو ، مالش دست و خشک کردن دست ها بدون آلودگی
- استفاده از محلول الکی ضدعفونی دست قبل و بعد از تماس مستقیم با بیمار
- آغشته نمودن دست های خشک برای ضدعفونی با محلول الکی به مقدار و زمان لازم
- شستن یا ضدعفونی نمودن دست ها قبل از پوشیدن و بعد از خارج نمودن دستکش

پوشیدن دستکش

- استفاده از دستکش نمی تواند جایگزین شستشوی دست بوسیله مواد شوینده و یا محلول الکی بهداشت دست ها گردد .
  - پوشیدن دستکش ها در زمان تماس با خون و یا دیگر مواد عفونی و غشاهای مخاطی و قبل از هر اقدام تهاجمی برای مراقبت از بیمار ضروری است .
  - بعداز اتمام کار با بیمار دستکش ها را در آورید، از دستکش ها برای کار با بیش از یک بیمار استفاده نکنید .
  - بعد از دست زدن به مکان های آلوده و قبل از دست زدن به دیگر نقاط سالم بدن دستکش ها را تعویض نمایید .
  - از استفاده مجدد دستکش ها یا شستن و ضدعفونی آن خودداری کنید .
  - درصورت وجود ضایعات پوستی یا زخم در دست باید دستکش پوشید
- اندیکاسیون ضدعفونی و انواع آن :

حذف تعداد زیاد یا همه میکروارگانیسم ها ی پاتوژنی که بر روی اجسام بی جان وجود دارد بجز اسپور باکتری

- ضدعفونی سطح بالا ، ضدعفونی سطح متوسط ، ضدعفونی سطح پایین
- استریلیزاسیون به روش فیزیکی یا شیمیایی اطلاق می گردد که توانایی از بین بردن کلیه عوامل میکروبی را داراست .
- انواع استریلیزاسیون:
- شیمیایی حرارتی ،بخار ، سریع ، اتیلن اکساید ، پلاسما (گاز هیدروژن پر اکساید)

تعریف عفونت

عفونت به معنای پدیده ای است که میزبان به دلیل تهاجم و رشد و تکثیر عامل بیماریزای عفونی (میکروارگانیسم های آلوده کننده) دچار آسیب می شود.

انواع میکروارگانیسم ها

- باکتریها (شایع ترین پاتوژن های بیمارستانی می باشند).
- ویروس ها : تعدادی از ویروس ها از طریق انتقال خون، تزریقات و... منتشر می شوند. از قبیل : ویروس هیپاتیت B,C بعضی از ویروسها از طریق آلودگی دست به دهان و به روش مدفوعی – دهانی منتقل می شوند مانند: انتروویروسها
- سایر ویروسها نیز ممکن است منتشر شوند. از قبیل : HIV، سیتومگالوویروس و ویروس انفلوانزا و...

➤ انگل ها و قارچها : بعضی از انگل ها به راحتی در میان بالغین یا کودکان منتقل می شوند . مانند : ژیا ردیالامبلیا

تعدادی از قارچ ها و بعضی از انگل های فرصت طلب عامل عفونتهایی هستند که در طول مصرف آنتی بیوتیک ها و همچنین نقص سیستم ایمنی شدید حاصل می شوند. مانند : کاندیدا آلبیکانس ، گونه های آسپرژیلوس و آلودگی های محیطی مانند گونه های آسپرژیلوس از طریق هوا منتقل می شوند که ناشی از گرد و غبار موجود در هوا بویژه در طول ساخت و ساز بیمارستان می باشند .

عفونت بیمارستانی

- عفونت بیمارستانی به عفونت هایی گفته می شود که به صورت محدود یا منتشر و در اثر واکنش های بیماری زا مرتبط با خود عامل عفونی یا سموم آن در بیمارستان ایجاد می شود به شرطی که حداقل ۴۸ تا ۷۲ ساعت بعد از پذیرش بیمار در بیمارستان ایجاد شود، در زمان پذیرش، فرد نباید علائم آشکار عفونت مربوطه را داشته باشد و بیماری در دوره نهفتگی خود نباشد .

گزارش عفونت های بیمارستانی

چهار نوع از عفونت های بیمارستانی بایستی گزارش داده شود که شامل موارد زیر است:

- ◆ عفونت ادراری
- ◆ عفونت محل جراحی
- ◆ پنومونی
- ◆ عفونت خونی

اهداف کلی نظام مراقبت عفونت های بیمارستانی

- کاهش مرگ و میر، ابتلاء و عوارض ابتلاء به عفونت های بیمارستانی
- کاهش هزینه های بیمارستانی از طریق کاهش میانگین بستری و کاهش مداخلات درمانی
- تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت افراد جامعه و رضایت مندی آنان از طریق کنترل عفونت های بیمارستانی

پیشگیری از عفونت های بیمارستانی.

کنترل عفونت های بیمارستانی رسالتی مهم می باشد که همکاری و هماهنگی و همچنین احساس مسئولیت تمام رده های پرسنلی درگیر در روند درمان بیمار اعم از پزشکان، پرستاران، داروسازان و سایر رده ها را طلب می کند .

روند پیشگیری از عفونت های بیمارستانی

ایزولاسیون یا جداسازی بیماران عفونی یا واگیر

واکسیناسیون پرسنل درمانی

محدویت کار کارکنان در هنگام ابتلا به بیماری عفونی و واگیر

کنترل و پیشگیری از عفونت در بخش های ویژه

پیشگیری از عفونت در انجام تزریقات

پیشگیری از مقاومت آنتی بیوتیکی

آزمایشگاه و کنترل عفونت های بیمارستانی

جمع آوری و تجزیه و تحلیل داده های حاصل از آزمایشگاه میکروب شناسی ، یکی از موثرترین روشها جهت شناسایی

و مراقبت و کنترل عفونت های بیمارستانی است از طریق:

- جمع آوری نمونه ها (نمونه گیری صحیح)
- کشت صحیح
- معرفی دستگاههای جدید و دقیق و کیت های آزمایشگاهی جدید
- در موارد ظهور و شیوع عفونت های بیمارستانی (out breaks) نقش اساسی در پیشگیری از عفونت دارد با مشخص نمودن منابع داخلی (نمونه گیری از پرسنل، محیط بیمارستان، تجهیزات و .....

کاهش انتقال عفونت از بیمار به بیمار

رعایت بهداشت دست ها

رعایت بهداشت فردی (لباس ها ، کفش ها، کلاه ، ماسک ها، دستکش ها)

انجام تزریقات بی خطر

ضد عفونی وسایل بیمار ، استریلیزاسیون

جلوگیری از انتقال آلودگی از محیط، نظافت محیط بیمارستان

احتیاطات استاندارد

- شستن دست ها
- پوشیدن دستکش ، ماسک ، عینک ، گان، پانسمان ضایعات پوستی
- احتیاط لازم در هنگام کار با اشیاء تیز و برنده